

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Дослідницька доброчесність
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту. Кафедра маркетингу
Розробник(и)	Артюхов Артем Євгенович, Волк Юрій Юрійович, Артюхова Надія Олександрівна
Рівень вищої освіти	Третій рівень вищої освіти, НРК – 8 рівень, QF-LLL – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	8 тижнів протягом 1-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг дисципліни становить 5 кред. ЄКТС, 150 год., з яких 40 год. становить контактна робота з викладачем (20 год. лекцій, 20 практичних занять)
Мова викладання	Українська, англійська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для всіх освітніх програм
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Ознайомлення аспіранта з основними чеснотами дослідницької доброчесності, набуття аспірантом основних компетенцій, що дозволяють запобігати проявам дослідницької недоброчесності та забезпечують здійснення аспірантом наукової роботи на високому рівні академічної та наукової доброчесності.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальні принципи формування дослідницької доброчесності
Тема 1 Дослідницька доброчесність: національна та міжнародна нормативна база Законодавча і нормативна база. Національні та міжнародні нормативні документи. Організації, що опікуються питаннями дослідницької доброчесності.

<p>Тема 2 Прояви дослідницької недоброчесності</p> <p>Основні види порушень дослідницької доброчесності. Процедури виявлення порушень. Наслідки для кар'єри порушника. Основні чесноти доброчесного вченого.</p>
<p>Тема 3 Псевдонаука та заходи боротьби з нею. Псевдонауковці</p> <p>Виявлення псевдонаукових праць та псевдонауковців. Міжнародні практики боротьби з псевдонаукою. Кейс-стаді проявів псевдонауки. Сучасні способи поширення наукового знання. Профілювання типових псевдонауковців.</p>
<p>Модуль 2. Порушення дослідницької доброчесності</p>
<p>Тема 4 Плагіат та його похідні</p> <p>Різниця текстових запозичень та плагіату. Академічний плагіат та його види. Самоплагіат, самоцититування, неправомірне цитування. Сучасні способи перевірки наукових робіт на наявність запозичень. «Антиплагіатні» програми та їх звіти подібності.</p>
<p>Тема 5 «Хижацькі» видавництва, видання, конференції та стажування</p> <p>Основні ознаки «хижацьких» видань та конференцій. Комерційна спрямованість у науці. Робота з базами даних та списками недоброчесних видань. Кейси взаємодії з «хижацькими» виданнями та конференціями.</p>
<p>Тема 6 Видавнича недоброчесність та маніпулювання наукометриєю</p> <p>Наукова стаття: мета, структура, наповнення. Основні ознаки доброчесного видання. Різновиди недоброчесних видань. Маніпулювання наукометричними показниками. Робота з наукометричними базами даних.</p>
<p>Модуль 3. Практичні поради для науковців</p>
<p>Тема 7 Підготовка наукової праці: як уникнути негативного відгуку рецензентів</p> <p>Основні кроки при виборі журналу для публікації наукового результату. Поради молодим науковцям при здійсненні публікаційної діяльності. Недоброчесні практики при рецензуванні наукової статті. Ознайомлення з роботою редакторів та рецензентів: погляд з іншого боку.</p>
<p>Тема 8 Перешкоджання порушенням дослідницької доброчесності</p> <p>Запобігання та виявлення порушень дослідницької доброчесності. Міжнародні кейси боротьби з порушеннями доброчесності. Системний підхід до боротьби з недоброчесністю. Whistleblower-и в сучасній науковій спільноті.</p>
<p>Тема 9 Відкритий доступ та відкрита наука</p> <p>Open Access-видання в публікаційній діяльності молодих науковців. Наукове піратство. Відкритий доступ та комерційний аспект.</p>
<p>Тема 10 Кейси порушення дослідницької доброчесності</p> <p>Наслідки порушень дослідницької доброчесності: світовий досвід. Відомі кейси порушень в кар'єрі політичних діячів. Імпакт недоброчесних практик на репутацію вченого.</p>

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Вміти розрізняти та запобігати проявам дослідницької недоброчесності, виділяти «сірі» практики та протидіяти недоброчесним практикам суб'єктів наукової діяльності.
РН2	Вести роз'яснювальну роботу стосовно проявів дослідницької недоброчесності серед здобувачів вищої освіти нижчих рівнів та всередині наукових груп, вміти боротися з проявами недоброчесності всередині авторських колективів.
РН3	Застосовувати концепції дослідницької доброчесності у власній науковій діяльності, протидіяти недоброчесним практикам з боку видань та конференцій.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Дослідницька доброчесність: національна та міжнародна нормативна база	
Лк1 "Дослідницька доброчесність: національна та міжнародна нормативна база" (денна)	Мета, завдання та структура курсу. Визначення та постановка проблеми доброчесності у наукових дослідженнях. Аналіз національної нормативної бази. Етичний кодекс вченого. Міжнародні нормативні документи з дослідницької доброчесності. Концепція «лінивих брехунів». Міжнародні організації, що опікуються питаннями доброчесності в наукових дослідженнях.
Тема 2. Прояви дослідницької недоброчесності	
Лк2 "Прояви дослідницької недоброчесності" (денна)	Модель «ФФП»: фабрикація, фальсифікація, плагіат. Види порушень дослідницької доброчесності та санкції, які застосовуються до порушників. Репутаційні втрати для кар'єри вченого внаслідок порушень дослідницької доброчесності.
Пр1 "Прояви дослідницької недоброчесності" (денна)	Фабрикація, фальсифікація та плагіат як основні порушення дослідницької доброчесності. Неочевидні порушення та недоброчесні практики. Відвага як виток доброчесності вченого. «Своя гра» по визначенню проявів дослідницької недоброчесності.
Тема 3. Псевдонаука та заходи боротьби з нею. Псевдонауковці	
Лк3 "Псевдонаука та заходи боротьби з нею. Псевдонауковці" (денна)	Основні ознаки псевдонауки та псевдонауковця. «Систематизація» діячів псевдонауки. Кейси псевдонаукових праць та концепцій. Способи протидії хибному знанню. Сучасні «технології» поширення псевдонауки.
Пр2 "Псевдонаука та заходи боротьби з нею. Псевдонауковці" (денна)	Профайл типового псевдонауковця. Сучасні методи формування наукового сприйняття світу. Формування «інформаційного сита» науковця та обивателя. Скепсис у науці та повсякденні.

<p>Тема 4. Плагіат та його похідні</p>
<p>Лк4 "Плагіат та його похідні" (денна)</p> <p>Плагіат та текстові запозичення: у чому різниця понять? Плагіат та академічний плагіат. Плагіат та неунікальність. Види академічного плагіату. Неправомірне цитування. Самоплагіат та самоцитування. Засоби визначення унікальності текстових та інших елементів наукової роботи.</p>
<p>Пр3 "Плагіат та його похідні" (денна)</p> <p>Текстові запозичення, плагіат та робота зі звітами «антиплагіатних» програм. Види плагіату. Робота з «антиплагіатними» програмами. Аналіз звітів подібності. Модель прийняття рішення щодо наявності неунікального тексту та факту плагіату.</p>
<p>Тема 5. «Хижацькі» видавництва, видання, конференції та стажування</p>
<p>Лк5 "«Хижацькі» видавництва, видання, конференції та стажування" (денна)</p> <p>Концепція «публікуйся або помри» як причина існування «хижацьких» видань. Ознаки «хижацьких» видань та конференцій. Види комерційно спрямованих видань та організацій. «Конференційне бінго»: як не втрапити в пастку. Бази даних та списки «хижацьких» видань. «Хижацькі» стажування: сертифікат в обмін на гроші.</p>
<p>Пр4 "«Хижацькі» видавництва, видання, конференції та стажування" (денна)</p> <p>Створення бази даних «хижацьких» видавництв, конференцій, стажувань. Аналіз характерних ознак «хижацьких» видань. Формування бази даних недоброчесних видавництв, конференцій та стажувань. Практичні кейси взаємодії з «хижаками».</p>
<p>Тема 6. Видавнича недоброчесність та маніпулювання наукометриєю</p>
<p>Лк6 "Видавнича недоброчесність та маніпулювання наукометриєю" (денна)</p> <p>Мета та структура «якісної» наукової статті. Ознаки якості видання. «Хижаки» та «мурзилки». Путівник науковця: як не потрапити в хащі недоброчесних видань. Наукометричні бази даних та маніпулювання показниками.</p>
<p>Пр5 "Видавнича недоброчесність та маніпулювання наукометриєю" (денна)</p> <p>Видавнича недоброчесність та хострайтинг: аналіз вхідних повідомлень. Авторство на замовлення: виявлення на етапі подання до публікації. Редакторська робота. Процедура рецензування та можливі порушення дослідницької доброчесності. Відхилення статті без рецензування, жалоби та апеляції. Ретракція статті: дії автора. Соціальні мережі у публікаційній діяльності.</p>
<p>Тема 7. Підготовка наукової праці: як уникнути негативного відгуку рецензентів</p>
<p>Лк7 "Підготовка наукової праці: як уникнути негативного відгуку рецензентів" (денна)</p> <p>Критерії вибору журналу для публікації. Основні помилки молодих науковців при поданні статті до публікації. 10 «навичок» написання дійсно жажливої статті. Маніпуляції з процесом рецензії. Ретракція статті: дії редактора. Концепція Open Review.</p>

<p>Пр6 "Підготовка наукової праці: як уникнути негативного відгуку рецензентів" (денна)</p> <p>Рецензування наукової роботи: позиції рецензента та автора Робота у командах. Моделювання процесу подання та рецензування наукової статті. Стратегія та тактика роботи з рецензентом. Алгоритми добросовісного рецензування наукової статті. Погляд на публікацію з боку журналу.</p>
<p>Тема 8. Перешкоджання порушенням дослідницької добросовісності</p>
<p>Лк8 "Перешкоджання порушенням дослідницької добросовісності" (денна)</p> <p>Алгоритм виявлення та фіксації факту порушення дослідницької добросовісності. Проблеми на шляху викриття дослідницької недобросовісності. Загальноприйняті практики боротьби з порушеннями добросовісності. Етична комісія. Розгляд справ про порушення дослідницької добросовісності. Боротьба з недобросовісністю у соціальних мережах.</p>
<p>Пр7 "Перешкоджання порушенням дослідницької добросовісності" (денна)</p> <p>Перешкоджання порушенням дослідницької добросовісності. Сучасні системи запобігання проявам дослідницької недобросовісності. Порушення в середині наукових груп. Взаємодія з недобросовісним керівництвом. Whistleblowing та поведінка добросовісного вченого.</p>
<p>Тема 9. Відкритий доступ та відкрита наука</p>
<p>Лк9 "Відкритий доступ та відкрита наука" (денна)</p> <p>Види відкритого доступу до наукових видань. Вибір Open Access видань для молодих науковців. Дискусія з позиціонування наукового піратства: зло чи просвіт-ництво? Open Access та «хижацькі» видання.</p>
<p>Тема 10. Кейси порушення дослідницької добросовісності</p>
<p>Лк10 "Кейси порушення дослідницької добросовісності" (денна)</p> <p>Порушення дослідницької добросовісності та його наслідки: світовий досвід. Порушення дослідницької добросовісності в науковій кар'єрі політиків. Порівняльна характеристика дієвості закордонної та національної нормативної бази з протидії дослідницькій недобросовісності та боротьби з її наслідками.</p>
<p>Пр8 "Кейси порушення дослідницької добросовісності" (денна)</p> <p>Аналіз кейсів порушення дослідницької добросовісності</p>

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Вебінари
НД2	Виконання групового дослідницького завдання
НД3	Електронне навчання у системах (перелік конкретизується викладачем, наприклад, Google Classroom, Zoom та у форматі Youtube-каналу)
НД4	Написання есе
НД5	Обговорення кейсів
НД6	Підготовка до лекцій

НД7	Підготовка до поточного та підсумкового контролю
НД8	Підготовка до практичних занять
НД9	Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами
НД10	Самонавчання
НД11	Участь в обговоренні-дискусії (групові та парні)

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Інтерактивні лекції
МН2	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)
МН3	Дослідницька робота
МН4	Лекції-дискусії
МН5	Мозковий штурм
МН6	Рольова гра

Лекції передбачають надання аспірантам матеріалу, що стосуються основних цінностей дослідницької доброчесності та дають змогу орієнтуватися у проявах недоброчесних практик. Лекції проводяться у різних формах та доповнюються практичними заняттями, що дають можливість застосувати отримані теоретичні знання на практиці. Заняття у формі кейс-стаді за тематикою дослідницької доброчесності дає можливість практичного закріплення теоретичних знань. Проведення занять у формі інтелектуальних ігор «Брейн-ринг» та «Своя гра» сприяє швидкому орієнтуванню у теоретичному матеріалі на практичних прикладах. Самопідготовка до лекцій та практичних занять можлива як індивідуально, так і в невеликих групах з метою підготовки пошуково-аналітичних та інформаційно-аналітичних завдань, що будуть обговорені разом з іншими групами, а потім проаналізовані та продемонстровані під час навчальної дискусії.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$

Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 34$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами
МФО2	Настанови викладача в процесі виконання групових завдань
МФО3	Перевірка та оцінювання творчих і дискусійних завдань (практичних кейсів, доповідей)

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Пошуково-аналітичне завдання за темою 2
МСО2	Інформаційно-аналітичне завдання за темою 3
МСО3	Виконання та захист практичного кейсу за темою 4
МСО4	Виконання та захист практичного кейсу за темою 5
МСО5	Підготовка доповіді та виступ за темою 6
МСО6	Групове завдання за темою 7
МСО7	Пошуково-аналітичне завдання за темою 8
МСО8	Виконання та захист практичного кейсу за темою 10
МСО9	Модульний контроль з використанням елементів гейміфікації
МСО10	Ситуативні завдання (вирішення)
МСО11	Написання модульної контрольної роботи
МСО12	Індивідуальні завдання (виконання)

Контрольні заходи:

1 семестр		100 балів
МСО1. Пошуково-аналітичне завдання за темою 2		7
		7
МСО2. Інформаційно-аналітичне завдання за темою 3		6
		6
МСО3. Виконання та захист практичного кейсу за темою 4		15
		15
МСО4. Виконання та захист практичного кейсу за темою 5		15
		15
МСО5. Підготовка доповіді та виступ за темою 6		10
		10

МСО6. Групове завдання за темою 7	10
	10
МСО7. Пошуково-аналітичне завдання за темою 8	7
	7
МСО8. Виконання та захист практичного кейсу за темою 10	15
	15
МСО9. Модульний контроль з використанням елементів гейміфікації	15
	15

Контрольні заходи в особливому випадку:

1 семестр	100 балів
МСО10. Ситуативні завдання (вирішення)	45
	45
МСО11. Написання модульної контрольної роботи	15
	15
МСО12. Індивідуальні завдання (виконання)	40
	40

Оцінювання протягом семестру проводиться у формі усних опитувань, участь у виконанні індивідуальних пошуково-аналітичних та інформаційно-аналітичних завдань, розв'язання практичних кейсів, групового завдання, елементів гейміфікації в рамках підсумкового оцінювання. Всі роботи повинні бути виконані самостійно. Роботи не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та фальсифікації та інших проявів академічної недобросовісності. Всі роботи, створені із порушенням академічної доброчесності, будуть відхилені без можливості повторного виконання. В особливих ситуаціях робота протягом семестру може бути виконана дистанційно.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН2	Графічні засоби (малюнки, креслення, географічні карти, схеми, плакати тощо)
ЗН3	Бібліотечні фонди
ЗН4	Прикладне програмне забезпечення (перелік конкретизується викладачем)
ЗН5	Технічні засоби (кінофільми, радіо- і телепередачі, звуко- і відеозаписи та ін.)

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література

1	N. Emmerich, «A Professional Ethics for Researchers?», у Handbook of Research Ethics and Scientific Integrity, R. Iphofen, Ред. Cham: Springer International Publishing, 2019, сс. 1–17.
2	R. Iphofen, «Acting Ethically and with Integrity for Research Subjects and Participants: Introduction», у Handbook of Research Ethics and Scientific Integrity, R. Iphofen, Ред. Cham: Springer International Publishing, 2020, сс. 1–8.
3	D. C. Poff і D. S. Ginley, «Publication Ethics», у Handbook of Research Ethics and Scientific Integrity, R. Iphofen, Ред. Cham: Springer International Publishing, 2019, сс. 1–20.
4	Академічна чесність як основа сталого розвитку університету /Міжнарод. благод. Фонд “Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики”; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова – К.; Таксон, 2016. – 234 с.
5	E.-M. Forsberg та ін., «Working with Research Integrity—Guidance for Re-search Performing Organisations: The Bonn PRINTEGER Statement», Sci Eng Ethics, т. 24, вип. 4, сс. 1023–1034, 2018.
Допоміжна література	
1	Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених/ Н. Сорокіна, А. Артюхов, І. Дегтярьова // Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. – 170 с
2	J. Beall, «Predatory publishers are corrupting open access», Nature, т. 489, вип. 7415, сс. 179–179, 2012.
3	M. A. Edwards і S. Roy, «Academic Research in the 21st Century: Maintaining Scientific Integrity in a Climate of Perverse Incentives and Hypercompetition», Environmental Engineering Science, т. 34, вип. 1, сс. 51–61, 2017
4	B. Hofmann і S. Holm, «Research integrity: environment, experience, or ethos?», Research Ethics, т. 15, вип. 3–4, сс. 1–13, 2019.
5	T. L. Haven, J. K. Tjldink, B. C. Martinson, і L. M. Bouter, «Perceptions of research integrity climate differ between academic ranks and disciplinary fields: Results from a survey among academic researchers in Amsterdam», PLoS ONE, т. 14, вип. 1, с.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	Comittee on Publication Ethics Guidelines [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://publicationethics.org/guidance/Guidelines
2	Етичний кодекс ученого України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09/
3	The European Code of Conduct for Research Intregrity – Revised Edition [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/h2020-ethics_code-of-conduct_en.pdf